

LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS (LTKS) LYGIŲ APRAŠYMAI

	Kvalifikacijų lygio aprašymas
1 lygis	<p>Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš vieno ar kelių paprastų specializuotų veiksmų ar operacijų. Atliekant veiklą gebama pritaikyti pagrindines žinias, būdingas vykdomai veiklai.</p> <p>Veiklos aplinka yra aiški, veikla atliekama pagal detalias instrukcijas, kai kuriais atvejais būtina intensyvi priežiūra, vadovavimas ir pagalba.</p> <p>Veiklą sudarančios situacijos, veiksmai ir operacijos pastovūs ir nuolat kartojasi.</p>
2 lygis	<p>Kvalifikacija skirta veiklai, kurią sudaro veiksmai ir operacijos, skirti paprastoms problemoms spręsti. Atliekant veiklą gebama pritaikyti pagrindines veiklai būdingas faktines žinias.</p> <p>Veiklai atlikti reikalinga priežiūra, vadovavimas ir pagalba.</p> <p>Veiklą sudarantys veiksmai ir operacijos yra pastovūs.</p>
3 lygis	<p>Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų siaurose veiklos srityse. Veikla gali apimti kelis ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kuriems reikia pritaikyti gerai žinomas ir išbandytus sprendimus. Atliekant veiklą gebama pritaikyti būdingas vykdomai veiklai žinias apie veiklos srities faktus, principus ir procesus.</p> <p>Veikla atliekama savarankiškai, vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir esant išorinei atlikimo kokybės kontrolei.</p> <p>Veiklos aplinka gali reikalauti gebėjimo prisitaikyti prie paprastų konteksto pokyčių.</p>
4 lygis	<p>Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų palyginti plačiose veiklos srityse. Veikla atliekama vykdant keletą ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kurių galimi sprendimai ne visada išbandyti ir žinomi. Atliekant veiklą gebama pritaikyti faktines ir teorines žinias, būdingas plačiam kontekstui, susijusiam su veiklos sritimi.</p> <p>Veikla atliekama savarankiškai, prisiimant atsakomybę už veiklos atlikimo procedūrų ir rezultatų kokybę. Įgijus patirties, kvalifikacija leidžia perduoti praktinius veiklos įgūdžius žemesnės kvalifikacijos darbuotojams ir prižiūrėti jų veiklą.</p> <p>Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie pokyčių, lemiamų veiklos konteksto kaitos, kuri dažniausiai nuspėjama.</p>
5 lygis	<p>Kvalifikacija skirta veiklai, pasižyminčiai kompleksišku veiklos uždavinių derinimu skirtingose veiklos srityse. Veikla apima žemesnės kvalifikacijos darbuotojų kompetencijų vertinimą ir mokymą. Veikla reikalauja derinti išsamias veiklos srities žinias su bendrosiomis žiniomis, sprendžiant įvairias specializuotas veiklos užduotis keliose skirtingose veiklos srityse.</p> <p>Darbuotojas atlieka veiklą savarankiškai, jos priežiūra apsiriboja tik rezultatų įvertinimu. Veiklos uždavinius nustato aukštesnės kvalifikacijos darbuotojas, dažnai suteikdamas veiklos atlikėjui galimybes pasirinkti šių uždavinių sprendimo būdus ir priemones. Darbuotojas vadovauja žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklai, planuoja ir skirsto veiklos užduotis, prižiūri veiklos atlikimą, konsultuoja ir tikrina veiklos atlikimo kokybę.</p> <p>Veiklos technologiniai ir organizaciniai reikalavimai ir jos aplinka nuolat kinta, pokyčiai dažnai nenuspėjami ir gali būti susiję su naujomis veiklos sritimis.</p>

	Kvalifikacijų lygio aprašymas
6 lygis	<p>Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, pasižyminčiai uždavinių ir jų turinio įvairove. Sprendžiant uždavinius įvairiose profesinės veiklos srityse, naudojamos įvairios priemonės ir metodai. Todėl veiklos atlikimas reikalauja taikyti plačias teorines žinias, pagrįstas naujų fundamentinių ir taikomųjų tyrimų rezultatais arba būtinas įvairioms naujovėms įdiegti.</p> <p>Veikla atliekama savarankiškai, pasirenkant uždavinių atlikimo būdus ir organizuojant atitinkamų žmonių darbą iškeltiems uždaviniams atlikti. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus planuoti veiklą atsižvelgiant į numatytus tikslus, analizuoti ir fiksuoti savo veiklos rezultatus ir teikti ataskaitas veiklą koordinuojantiems asmenims, koreguoti veiklą atsižvelgiant į veiklos rezultatų analizę ir specialistų rekomendacijas, taip pat vykdyti įvairią projektinę veiklą.</p> <p>Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie nuolatinių ir paprastai nenuspėjamų pokyčių, kuriuos lemia žinių ir technologijų pažanga konkrečioje profesinėje srityje. Kvalifikacija leidžia patobulinti ir praplėsti profesinės srities žinias ir patiems įvertinus savo veiklą mokyti savarankiškai (plėtoti pažintines kompetencijas), kaip to reikalauja profesinės veiklos kaita.</p>
7 lygis	<p>Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, susidedančiai iš įvairių tarpusavyje susijusių uždavinių, kurie gali apimti keletą giminingų profesinių veiklų sritis. Todėl veiklos atlikimas reikalauja ekspertinio naujausių žinių profesinės veiklos ir jai artimose ar giminingose srityse vertinimo ir pritaikymo, naujų faktų atradimo atliekant taikomuosius profesinės veiklos tyrimus, kūrybiško teorinių žinių ir mokslinių tyrimų rezultatų taikymo.</p> <p>Veikla atliekama savarankiškai nustatant atitinkamos veiklos srities uždavinius, priimant savarankiškus sprendimus, orientuotus į veiklos tobulinimą ir gerinimą. Veiklai būdingas vadovavimas kitų darbuotojų veiklai. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus savarankiškai atlikti taikomojo pobūdžio tyrimus, teikti konsultacijas veiklos srityje, koordinuoti projektus, orientuotus į kitų žmonių kvalifikacijos tobulinimą ir inovacijų diegimą, analizuoti veiklos rezultatus ir juos pristatyti.</p> <p>Dėl žinių, technologijų, darbo organizavimo įvairiose veiklų srityse pažangos šio lygio veikla ir jos aplinka intensyviai kinta, pokyčiai sunkiai prognozuojami, veiklą sudaro nuolat kintantys užduočių deriniai. Todėl veiklos kaita reikalauja gebėjimo priimti inovatyvius sprendimus, pagrįstus tyrimų rezultatais, įvertinti alternatyvius sprendimo variantus ir galimas socialines ir etines veiklos pasekmes.</p>
8 lygis	<p>Kvalifikacija skirta itin sudėtingai veiklai, kuriai būdingas naujovių – naujų žinių, idėjų, technologijų, veiklos atlikimo būdų, metodų ir procesų – kūrimas. Todėl veikla reikalauja naujų žinių veiklos srityse atradimo, remiantis vykdomų fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų rezultatais, integruojant įvairių veiklos sričių žinias. Veikla pasižymi strateginio pobūdžio veiklos uždaviniais, kurie gali apimti įvairias skirtingas veiklos sritis ar mokslinių tyrimų dalykus.</p> <p>Veikla strategiškai planuojama prisiimant atsakomybę už kitų darbuotojų veiklos rezultatus ir jos kokybę, savarankiškai priimami strategiškai svarbūs sprendimai. Būdingas atitinkamos veiklos srities specialistų mokymas ir konsultavimas. Todėl reikia gebėjimų priimti visuomeninės reikšmės strateginius sprendimus, savarankiškai planuoti ir vykdyti fundamentinius ir/arba taikomuosius mokslinius tyrimus, perteikti naujausias žinias (skleisti patirtį) atitinkamos srities specialistams, koordinuoti mokslinius ir taikomųjų tyrimų projektus.</p> <p>Intensyvūs ir neprognozuojami veiklos, jos aplinkos pokyčiai reikalauja pasirėmimo nuolatiniams pokyčiams, atvirumo naujovėms, teigiamo požiūrio į organizacijos ir visuomenės plėtrą, gebėjimų originaliai spręsti problemas įvertinus jų kontekstą, gebėjimų inicijuoti ir kurti pokyčius įvairiose veiklos ir visuomenės gyvenimo srityse.</p>

EUROPOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS (EKS) LYGIŲ APRAŠYMAI

	ŽINIOS	GEBĖJIMAI	KOMPETENCIJA
1 lygis	Pagrindinės bendrosios žinios.	Elementarūs gebėjimai, reikalingi paprastoms užduotims atlikti.	Dirbti arba mokytis struktūrizuotame kontekste, tiesiogiai prižiūrint kitam asmeniui.
2 lygis	Pagrindinės darbo arba mokymosi srities faktinės žinios.	Bendrieji pažintiniai ir praktiniai gebėjimai, reikalingi tam, kad būtų naudojama tinkama informacija siekiant atlikti užduotis ir spręsti įprastas problemas naudojant paprastas taisykles ir priemones.	Dirbti arba mokytis prižiūrint kitam asmeniui, su tam tikru savarankiškumu.
3 lygis	Žinios apie darbo arba mokymosi srities faktus, principus, procesus ir bendrąsias sampratas.	Pažintinių ir praktinių gebėjimų spektras, reikalingas užduotims atlikti ir problemoms spręsti pasirinkus ir taikant pagrindinius metodus, priemones, medžiagas ir informaciją.	Imtis atsakomybės už darbo arba mokymosi užduočių atlikimą sprendžiant problemas pritaikyti savo elgesį atsižvelgiant į aplinkas.
4 lygis	Faktinės ir teorinės platus konteksto darbo arba mokymosi srities žinios.	Pažintinių ir praktinių gebėjimų spektras, reikalingas specifinėms darbo arba mokymosi srities problemoms spręsti.	Dirbti savarankiškai, vadovaujantis dažniausiai nuspėjamos, tačiau kintančios darbo arba mokymosi aplinkos gairėmis, prižiūrėti įprastą kitų darbą, imtis dalinės atsakomybės už darbo arba mokymosi veiklos vertinimą ir gerinimą.
5 lygis	Išsamios specializuotos faktinės ir teorinės darbo arba mokymosi srities žinios, šių žinių ribų suvokimas.	Platus pažintinių ir praktinių gebėjimų spektras, reikalingas siekiant kūrybiškai spręsti abstrakčias problemas.	Vadovauti kitiems ir prižiūrėti jų veiklą darbo arba mokymosi aplinkoje, kuriai būdingi nuspėjami pokyčiai analizuoti ir tobulinti savo ir kitų veiklą.

	ŽINIOS	GEBĖJIMAI	KOMPETENCIJA
6 lygis	Naujausios darbo arba mokymosi srities žinios, reikalaujančios kritinio teorijų ir principų supratimo.	Puikūs gebėjimai, atskleidžiantys meistriškumą ir mokėjimą dirbti naujoviškai, reikalingi sprendžiant sudėtingas ir nuspėjamas specializuotos profesinės veiklos arba mokymosi srities problemas.	Vykdyti sudėtingą techninę arba profesinę veiklą arba projektus, imantis atsakomybės už sprendimų priėmimą nuspėjamoje darbo arba mokymosi aplinkoje imtis atsakomybės už asmenų ir grupių profesinį tobulėjimą.
7 lygis	Labai specializuotos žinios, kurių dalis yra naujausios profesinės veiklos arba mokymosi srities žinios, kuriomis grindžiamas originalus mąstymas ir (arba) moksliniai tyrimai, kritiškas vienos srities ir skirtingų sričių sąveikos žinių supratimas.	Specializuoti problemų sprendimo gebėjimai, reikalingi moksliniams tyrimams atlikti ir (arba) naujovėms diegti siekiant įgyti naujų žinių, sukurti naujas procedūras ir integruoti skirtingų sričių žinias.	Tvarkyti ir keisti darbo arba mokymosi aplinką, kuri yra sudėtinga, nuspėjama ir reikalauja naujų strateginių metodų, imtis atsakomybės už naujų profesinių žinių ir praktinės patirties kūrimą ir (arba) už strateginės grupės veiklos įvertinimą.
8 lygis	Pažangiausios darbo arba mokymosi srities ir įvairių sričių sąveikos žinios.	Didžiausi ir labiausiai specializuoti gebėjimai ir technikos, įskaitant sintezę ir vertinimą, kurių reikia sprendžiant kritines mokslinių tyrimų ir (arba) naujovių srities problemas ir plečiant bei iš naujo apibrėžiant turimas žinias arba profesinę praktiką.	Įrodyti didelį autoritetingumą, gebėjimą dirbti naujoviškai ir savarankiškai, visapusiškai ir profesijos išmanymą bei tvarų įsipareigojimą kurti naujas idėjas ar procesus darbo ar studijų aplinkos priešakyje, įskaitant mokslinius tyrimus.